

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні Вченої ради
УДУ імені Михайла Драгоманова
«27» квітня 2023 р.
Протокол № 5

Проректор з навчально-
методичної роботи
проф. Верилуб Р.М.

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА
ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ**
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки*
спеціальності *053 Психологія*

Освітніх програм: «Практична психологія»,
«Психологія розвитку особистості»

Шифри за навчальним планом П01
П03
П04
П05

Київ – 2023

Розробники програми:

О.Я. Митник, завідувач кафедри практичної психології, доктор педагогічних наук, професор

І.О. Лапченко, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук, доцент

Ю.В. Бакка, викладач кафедри практичної психології

Рецензенти:

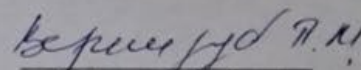
Панок В.Г., член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор, директор Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України

Євтушенко І.В., кандидат психолог. наук, доцент, доцент кафедри практичної психології Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні Науково-методичної ради УДУ імені Михайла Драгоманова «26» квітня 2023 року, протокол № 1.

Голова НМР

(підпис)

(Прізвище, ініціали)

I. Пояснювальна записка

Наскрізна програма практичної підготовки складена відповідно до освітньо-професійних програм «Практична психологія» та «Психологія розвитку особистості» підготовки фахівців освітнього рівня «Бакалавр» галузі знань 05 *Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія.*

Місце практики в професійній підготовці випускника. Практична підготовка є обов'язковим компонентом освітньо-професійних програм: «Практична психологія», «Психологія розвитку особистості» для здобуття кваліфікаційного рівня і має на меті набуття студентом професійних навичок та вмій. Дана програма враховує наступність та послідовність практичної підготовки студентів освітнього ступеня «бакалавр» від першого до четвертого курсу. У межах практичної підготовки студенти в комплексі оволодівають основними видами психологічної допомоги клієнтові і містить відповідні завдання.

Міждисциплінарні зв'язки

Першим етапом опанування професійної діяльності практичного психолога виступає навчальна ознайомлювальна практика. За змістом та характером навчальних завдань пов'язана із дисципліною «Вступ до спеціальності». На 2 курсі проводиться навчально-психодіагностична практика, якій передують вивчення курсу «Психодіагностика» та «Методологія та методи психологічних досліджень», на 3 курсі проводиться виробнича психоконсультативна практика, що логічно пов'язано із змістом навчальних дисциплін: «Консультативна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія» на 4 курсі навчання проводиться психокорекційна практика, зміст якої безпосередньо пов'язаний із вивченням курсів «Основи психокорекції», «Патопсихологія та спеціальна психологія», «Основи психотерапії».

Мета і завдання практичної підготовки

Метою практичної підготовки є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних у закладі вищої освіти знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Основними завданнями практичної підготовки є

1. Ознайомитись з напрямками та особливостями роботи практичного психолога в закладах різного профілю та змістом нормативних документів, які регламентують діяльність психологічної служби.

2. У процесі практичної психодіагностичної та психокорекційної роботи закріпити і поглибити теоретичні знання, отримані в університеті.

3. Сформувати у студентів професійну позицію психолога, відповідний стиль поведінки, професійну етику.

4. Застосовувати теоретичні знання під час психодіагностичної роботи, враховуючи вікові особливості клієнта і користуючись різноманітними формами і методами роботи.

5. Ознайомити майбутніх фахівців з профілактичною роботою психолога-практика та з методами поширення психологічних знань серед населення.

6. Сформувати у майбутніх психологів особисту відповідальність за ефективність підготовки і проведення різних форм психологічної роботи з дітьми та дорослими.

7. Сприяти розвитку і закріпленню у студентів психологічних якостей, які є передумовами формування психологічної майстерності та професіоналізму.

8. Розвивати вміння самостійно проводити науково-психологічні дослідження.

9. Виробити вміння аналізувати власну фахову діяльність та доцільність використання відповідних психологічних методів і методик.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійних програм:

Шифр за навч.пл.	Результати навчання	Компетентності
П01	ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості. ПР19. Здатність демонструвати знання і розуміння предметної галузі ПР23. Здатність демонструвати вправність у володінні англійською мовою, включаючи спеціальну термінологію, для проведення пошуку наукової літератури.	ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним. СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
П03	ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики	СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

	тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки	СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження
П04	ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій	ЗК6. Здатність приймати обгрунтовані рішення. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
П05	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання ПР23. Здатність демонструвати вправність у володінні англійською мовою, включаючи спеціальну термінологію, для проведення пошуку наукової літератури.	ЗК6. Здатність приймати обгрунтовані рішення. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)

II. Види та терміни проходження практик

Практична підготовка студентів включає:

№ з/п	Вид практики	Назва практики	Кількість тижнів	Кількість кредитів ЄКТС	Семестр	Орієнтовні терміни проведення
1	Навчальна	Навчально-ознайомлювальна	2	3	1	жовтень
2	Навчальна	Психодіагностична	4	6	4	квітень
3	Виробнича	Психоконсультативна	4	6	6	березень-

						КВІТЕНЬ
4	Виробнича	Психокорекційна	6	9	7	ЖОВТЕНЬ-Листопад

III. Бази проведення практик

Всі види практик відбуваються в організаціях системи освіти України, в яких є фахівці-психологи вищої категорії. Цезаклади дошкільної, загальної середньої, професійно-технічної та профільної освіти, ліцеї та коледжі. Зокрема, школа I – III ступенів № 300; Середня загальноосвітня школа №184; Спеціалізована школа № 91; Школа I-III ступенів № 5; Спеціалізована школа I-III ступенів № 301 імені Ярослава Мудрого; Київська гімназія № 287; Середня загальноосвітня школа №128 I-III ступенів; Гімназія УДУ імені Михайла Драгоманова; Спеціалізована школа № 239 з поглибленим вивченням німецької мови; Середня загальноосвітня школа № 175 тощо.

IV. Організація практичної підготовки

Керівником практики є представник професорсько-викладацького складу кафедри практичної психології. Розподіл студентів за базами практики та призначення керівників здійснюється наказом по університету.

Здобувачі денної форми навчання направляються на практику в заклади освіти міста Києва, з якими підписані угоди про співпрацю. Здобувачі заочної форми навчання самостійно підбирають для себе базу практики залежно від виду практики, проходять практику за місцем працевлаштування або проживання.

На початку практики проводиться настановча конференція в програмі якої: інструктаж щодо порядку проходження практики та техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, програма, щоденник, календарний план, індивідуальні завдання), інформування щодо системи звітності з практики та критерії оцінювання її результатів, порядку та процедур захисту результатів практики.

Науково-методичні функції, пов'язані із безпосереднім виконанням студентами завдань практики виконують керівники практики, які призначаються кафедрою практичної психології та конкретною базою практики.

Методичні рекомендації щодо забезпечення якісної практичної підготовки здобувачів вищої освіти надають науковці Українського НМЦ практичної психології і соціальної роботи НАПН України. Вони допомагають інтегрувати студента не тільки до окремих видів професійної діяльності, а й у професійну спільноту у вигляді районних методичних об'єднань.

V. Підведення підсумків практик

Письмовий звіт разом із щоденником подається керівнику практики для перевірки та рецензування не пізніше трьох днів після закінчення практики.

Підсумки практики підводяться на звітній конференції. На звітній конференції студенти обмінюються враженнями, діляться досвідом, який

набули у процесі проходження практики. Наводять певні проблеми (за наявності), з якими стикнулися на базі практики.

Оцінку з практики, яку ставить керівник по результатах виконання завдань практики, затверджує комісія до складу якої входять завідувач кафедри, відповідальний за організацію практики, методисти практики від кафедри. Оцінка заноситься в екзаменаційну відомість та проставляється в заліковій книжці.

VI. Зміст практичної підготовки

6.1. Навчальна ознайомлювальна практика

Метою навчальної ознайомлювальної практики є ознайомлення студентів з особливостями діяльності практичного психолога в сфері надання психологічної допомоги різним категоріям клієнтів, а також психолога-науковця (дослідника), що вирішує конкретні науково-прикладні психологічні проблеми сьогодення. Сформувані загальні уявлення про особливості надання психологічної допомоги та здійснення науково-дослідної психологічної діяльності завдяки щоденному веденню протоколів зустрічей з фахівцями-психологами. Навчитись структурувати нову інформацію у формі письмового протоколювання.

Орієнтовні варіанти завдань для виконання під час практики

Протягом практики студент має відвідати декілька (але не менше п'яти) установ чи підрозділів психологічної служби, ознайомитися з колом посадових обов'язків та особливостями надання індивідуально-психологічної та групової психологічної допомоги провідними фахівцями-психологами. Студент має право брати участь у освітньо-просвітницьких та інших заходах на волонтерських засадах, відвідувати конференції, майстер-класи, флеш-моби тощо.

В залежності від особливостей баз практики оформлюються протоколи спостереження та самоспостереження, а також формуються індивідуальні завдання проходження практики та особистісно-професійного розвитку.

Зміст діяльності полягає у:

- знайомстві зі структурою, основними підрозділами, персоналом та його обов'язками,
- вивченні нормативних документів закладу чи установи, де проходить практика,
- психологічному аналізі напрямків діяльності і функцій психологічної служби баз практик, а також особливостей роботи практичних психологів у різних її підрозділах.

Форми звітності:

1. Індивідуальний план практики
2. Протоколи зустрічей з фахівцями-психологами (не менше 5)
3. Звіт з практики

Норми оцінювання роботи студентів під час практики.

	Види діяльності студента-практиканта	Кількість
--	---	------------------

		балів
1.	Індивідуальний план	5
2.	Протоколизустрічей з фахівцями-психологами.	60
3.	Виступ на звітній конференції	15
4.	Звіт	20
	Разом:	100

6.2. Навчальна психодіагностична практика

Мета навчальної психодіагностичної практики полягає в оволодінні студентами технологіями проведення психодіагностичної роботи: спостереження, діагностичної бесіди, опитування, анкетування, тестування та організації і проведення експерименту; здійснення психологічної оцінки; формування індивідуального стилю професійної діяльності.

Завданням практики є актуалізація та розвиток навичок проведення психодіагностичного обстеження, планування, аналізу, узагальнення та інтерпретації його результатів, створення психологічного портрету обстежуваного, прогнозу його психічного розвитку.

Орієнтовні варіанти завдань для виконання під час практики

Кожен студент має можливість вибрати вікову категорію обстежуваних, виходячи з особливостей бази практики та місця майбутньої професійної діяльності. Напрямами психодіагностичної практики виступають індивідуальне психодіагностичне обстеження та групове психодіагностичне обстеження. Кількість обстежуваних по кожному напрямку – не менше трьох осіб та одна мала група при діагностиці міжособистісних відносин.

Проведення психодіагностичних сесій студентами-практикантами має бути узгоджене із керівниками баз практик та відбуватись під їх контролем.

Запропоновані варіанти тем індивідуальних завдань можуть бути відкориговані, доповнені у відповідності до потреб закладу освіти (бази практики).

Завдання психодіагностичного обстеження сформовані відповідно до вікової періодизації:

Психодіагностика розвитку дітей дошкільного віку.

Завдання 1. Діагностика пізнавальних процесів дошкільника.

Завдання 2. Діагностика психологічної готовності дітей до навчання в школі.

Психодіагностика розвитку дітей молодшого шкільного віку.

Завдання 3. Діагностика шкільної дезадаптації молодшого школяра.

Завдання 4. Діагностика низької успішності молодшого школяра у навчанні.

Завдання 5. Діагностика недисциплінованості, непосидючості учня.

Завдання 6. Діагностика міжособистісних стосунків з учителями.

Завдання 7. Психодіагностика міжособистісних відносин учнів 3-4 класу.

Психодіагностика розвитку підлітків.

Завдання 8. Діагностика низької успішності підлітка у навчанні

Завдання 9. Діагностика міжособистісних стосунків з вчителями та батьками.

Завдання 10. Діагностика міжособистісних стосунків з однолітками.

Завдання 11. Діагностика проявів підліткового негативізму учнів.

Завдання 12. Діагностика ситуації булінгу (цькування), (ймовірного кривдника (буллера) і ймовірної жертви).

Психодіагностика розвитку учнів юнацького віку;

Завдання 13. Діагностика рівня соціальної адаптованості учня юнацького віку.

Завдання 14. Профорієнтаційна психодіагностика старшокласників

Завдання 15. Діагностика міжособистісних стосунків з ровесниками.

Психодіагностика особистості на етапі ранньої та середньої дорослості (у якості обстежуваних можуть бути обрані члени педколективу – за згодою)

Завдання 16. Психодіагностика особливостей професійної Я-концепції

Завдання 17. Психодіагностика міжособистісних відносин у виробничому колективі.

Завдання 18. Діагностика властивостей особистості (тривожності, агресивності, стресостійкості, конфліктності тощо).

Психодіагностика особистості на етапі пізньої дорослості та похилого віку.

Завдання 19. Діагностика адаптованості особистості на етапі пізньої дорослості.

Завдання 20. Діагностика втрати сенсу життя людиною похилого віку.

Кожне з обраних студентом завдань практики розв'язується наступним чином. Після того, як обрано об'єкт психодіагностичного обстеження та визначена психологічна проблема, формулюються завдання обстеження.

Потім підбираються методи та конкретні методики психодіагностики (бажано використання не менш трьох діагностичних методик, які додаються до звіту), встановлюється послідовність їх застосування. Визначається місце та час проведення обстеження і відбувається вивчення психологічних особливостей об'єкта психодіагностики (перевірка гіпотез). Робота з кожною діагностичною методикою фіксується в окремому протоколі.

Зміст діяльності студентів полягає у визначенні предмету та завдань обстеження, добору групи респондентів, формулюванні гіпотези, складанні програми обстеження, добору інструментів діагностики, здійсненні процедур обстеження, обробці та інтерпретації, узагальненні результатів та складанні психологічного портрету, оцінюванні результатів власної діяльності.

Форми звітності:

1. Індивідуальний план практики
2. Щоденник практики
3. Звіт з практики

4. Матеріали практики (протоколи проведення кожної діагностичної методики, психологічні картки обстежених, картка психодіагностичного обстеження групи)

Норми оцінювання роботи студентів під час практики.

	Види діяльності студента-практиканта	Кількість балів
1	Індивідуальний план	5
2	Звіт	15
3	Психологічна картка обстеженого (5 шт.)	50
4	Картка психодіагностичного обстеження групи	20
5	Виступ на звітній конференції	10
	Разом:	100

6.3. Виробнича психоконсультативна практика

Мета виробничої консультативної практики полягає в оволодінні студентами технологіями організації та проведення психологічного консультування як провідного виду діяльності практичного психолога, формуванні індивідуального стилю професійної діяльності. **Основними завданнями** виступають формування та удосконалення професійно-орієнтованих умінь та навичок; формування та розвиток професійної позиції та етико-професійної поведінки психолога-консультанта, професійної рефлексії власного психологічного стану та його динаміки в процесі взаємодії з клієнтом тощо.

Студент навчається встановлювати довірливі стосунки з клієнтом, розвиває особисту та професійну емпатію, аналізувати та обробляти інформацію враховуючи психологічні маркери, що допомагає ефективно провести психологічну консультацію залежно від запиту клієнта. Здобувач закріплює практично отримані теоретичні знання з курсу «консультативна психологія».

Орієнтовні варіанти завдань для виконання під час психоконсультативної практики

Студент має обрати два завдання із пропонованих нижче варіантів. Розробити, реалізувати та описати результати двох програм психоконсультативної роботи (індивідуальної та групової). Реалізація програм студентами має бути узгоджена із керівниками баз практик та відбуватись під їх контролем.

Запропоновані варіанти тем індивідуальних завдань можуть бути відкориговані у відповідності до потреб закладу освіти (баз практики).

1. Психологічне консультування батьків з проблем дошкільників, зокрема розвитку пізнавальних можливостей, психологічної готовності до шкільного навчання, психічного розвитку тощо.

2. Психологічне консультування молодших школярів та їх їхніх батьків з питань шкільної дезадаптації, дезадаптації в колективі однолітків,

особистісної дезадаптації, індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності тощо.

3. Психологічне консультування підлітків (різних вікових груп) та їхніх батьків з питань: особистісного, соціально-психологічного та професійного розвитку.

4. Зокрема: індивідуальних особливостей спілкування, стратегій вирішення конфліктів, індивідуальних можливостей адаптації до колективу, індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності тощо.

5. Психологічне консультування із проблем взаємин підлітка або юнака з родиною (індивідуальне та сімейне), зокрема з проблем довіри, взаєморозуміння, порушень границь особистісного простору, сімейних очікувань, розподілу обов'язків тощо.

6. Психологічне консультування обдарованих дітей та їх батьків з питань соціально-психологічної адаптації та особистісного розвитку. Зокрема з питань розвитку різних видів здібностей, особистісних особливостей адаптації талановитих дітей до шкільного колективу, міжособистісних конфліктів з однолітками тощо.

7. Психологічне консультування членів педагогічного колективу з питань оптимізації навчально-виховного процесу закладу. Зокрема з питань подолання міжособистісних, внутрішньо-групових та конфліктів з вчителями на підставі морально-етичних протиріч.

8. Психологічне консультування студентів першого-другого курсів з питань професійно-особистісного зростання та соціально-психологічної адаптації у ЗВО (а також кола суміжних проблем особистісного та навчально-пізнавального розвитку)

9. Психологічне консультування дітей та їх батьків різних вікових груп з питань самоорганізації та розвитку особистісних якостей. Зокрема розвитку вольових якостей, розумових здібностей, впевненості у собі, навичок релаксації та самоконтролю тощо.

10. Психологічне консультування з метою формування різних видів особистісних якостей, зокрема мотивації учіння, профілактики різних видів залежностей; загальнолюдських цінностей та професійно-необхідних здатностей тощо.

11. Психологічне консультування клієнтів центрів зайнятості з питань індивідуально-професійних особливостей професійної діяльності, стратегій вирішення конфліктів, індивідуальних можливостей адаптації до актуальних соціально-економічних умов існування, індивідуальних особливостей професійної діяльності, тощо.

Зміст діяльності студентів полягає у відпрацюванні навичок встановлення рапорту з клієнтом або групою, складанні психологічного анамнезу, формулювання запиту консультативної роботи та складання коротко та довготривалого психологічного супроводу; організація та проведення консультативної бесіди; проведення аналізу роботи досвідчених

фахівців-психологів, що має фіксуватися у самостійно розроблених психодіагностичних протоколах спостереження.

Форми звітності:

1. Індивідуальний план практики
2. Щоденник практики
3. Звіт з практики
4. Матеріали практики (психологічний анамнезконсультативного випадку, програми)

Норми оцінювання роботи студентів під час практики.

	Види діяльності студента-практиканта	Кількість балів
1	Індивідуальний план	5
2	Щоденник практики	10
3	Звіт	15
4	Психологічний анамнез консультативного випадку №1	10
5	Психологічний анамнезконсультативного випадку №2	10
6	Програма індивідуальної консультативної роботи	15
7	Програма групової консультативної роботи	15
8	Виступ на конференції	20
	Разом:	100

6.4. Виробнича психокорекційна практика

Мета виробничої психокорекційної практики полягає в оволодінні студентами технологіями проведення психокорекційної роботи як ключової складової діяльності практичного психолога, формуванні індивідуального стилю професійної діяльності.

Основними завданнями виступають опанування технологіями надання психологічної допомоги в різних соціальних, педагогічних та психологічних структурах клієнтами з порушеннями поведінки та розвитку; формування та удосконалення професійно-психологічних умінь та навичок психологічного впливу. Студент закріплює та використовує теоретичні знання з курсів «Психодіагностика», «Основи психокорекції» для діагностування та створення власної психокорекційної програми відповідно від запиту клієнта.

Орієнтовні варіанти завдань для виконання під час психокорекційної практики

Студент має обрати два завдання із запропонованих нижче варіантів та у межах визначених напрямів психокорекційної роботи (розвивальна психологічна корекція та корекція негативних особистісних проявів)

розробити, реалізувати та описати результати двох програм психокорекційної роботи (індивідуальної та групової). Проведення психокорекційних програм студентами-практикантами має бути узгоджене із керівниками баз практик та відбуватись під їх контролем.

Запропоновані варіанти тем індивідуальних завдань можуть бути відкориговані у відповідності до потреб закладу освіти (бази практики).

Варіант 1.

Психокорекція готовності до шкільного навчання та корекція психічного розвитку дітей дошкільного віку (уваги, пам'яті, уяви, мислення та ін.).

Варіант 2.

Психокорекція успішності у навчанні та психічного розвитку дітей у закладі загальної середньої освіти (розвивальна програма інтелектуального розвитку дітей, пізнавального розвитку, розвитку окремих пізнавальних процесів – уваги, пам'яті, уяви, мислення та ін.), психокорекція шкільної дезадаптації дітей молодшого шкільного віку.

Варіант 3.

Розвивальна психокорекція здібностей дітей або дорослих, в тому числі пізнавальних здібностей, літературних здібностей, творчих здібностей, комунікативних здібностей, креативності тощо.

Варіант 4.

Розвивальна психокорекція інтелекту дорослої людини, зокрема, професійного інтелекту у різних професійних галузях (технічного інтелекту, бізнес-інтелекту, інтелекту психолога тощо), емоційного інтелекту особистості.

Варіант 5.

Психологічна корекція несприятливих форм емоційного реагування клієнтів різних вікових груп, негативних (у тому числі і девіантних форм), стереотипів поведінки, що склалися, та, відповідно, негативних особистісних якостей (агресивність, брехливість, впертість, негативізм тощо).

Варіант 6.

Психологічна корекція емоційного неблагополуччя, обумовленого наслідками психотравм дітей у сім'ї та/ або в закладі освіти, проявами й наслідками невротизації («сімейна фобія», «шкільний невроз», тривога, страхи, невпевненість у собі, занижена самооцінка, підвищена тривожність та ін.)

Варіант 7.

Психокорекція негативного самосприйняття, невпевненості в собі, негативної Я-концепції клієнтів.

Варіант 8.

Групова психокорекція психологічного клімату, конфліктних та неадекватних міжособистісних взаємостосунків у сім'ях, мікрогрупах, трудових колективах.

Варіант 9.

Психокорекція внутрішніх конфліктів особистості, конфліктності, конфліктних переживань та підвищеної конфліктності поведінки особистості.

Варіант 10.

Психокорекція несприятливих емоційних і постстресових станів, наприклад, наслідків насилля, військових дій, депресій, суїцидальних думок, адикції тощо.

Варіант 11.

Психокорекція адаптивності вимушених переселенців різного віку.

Зміст діяльності студентів-практикантів полягає у формуванні запиту (психологічній діагностиці учнів, вихованців, педагогічних працівників закладів освіти та інших учасників освітнього процесу баз практик) на проведення психокорекційної роботи, плануванні та проведенні психокорекційних програм (індивідуальної та групової психокорекції), оцінці та моніторингу ефективності проведених психокорекційних заходів та узагальненні результатів проведеної роботи.

Форми звітності:

1. Індивідуальний план практики
2. Щоденник практики
3. Звіт з практики
4. Матеріали практики (протоколи супервізійних сесій, програми психокорекційної роботи)

Норми оцінювання роботи студентів під час практики.

	Види діяльності студента-практиканта	Кількість балів
1	Індивідуальний план	5
2	Ведення щоденника	10
3	Звіт	15
4	Програма індивідуальної психокорекційної роботи	20
5	Програма групової психокорекційної роботи	20
6	Протокол супервізії №1	5
7	Протокол супервізії №2	5
8	Виступ на конференції	20
	Разом:	100